

Mastektomija - priprema za operaciju i postupak

Mastektomija je operacija pomoću koje se uklanja tkivo dojke u svrhu liječenja ili prevencije od **raka dojke**. Za žene s ranim stadijem raka dojke, mastektomija ponekad može biti jedna od opcija liječenja, a u kasnijem stadiju i jedina, no često se preporučuje i **lumpektomija**.

Lumpektomija je poštedna operacija dojke prilikom koje se uklanja samo **tumorsko tkivo**.

Odluka kojem ćete se od ova dva zahvata podvrgnuti često je veoma teška jer se tijekom **mastektomije** uklanja **sve tkivo iz dojke** dok se **lumpektomijom** uklanja samo **tumor u dojci**. Oba postupka su jednako učinkovita, no lumpektomija nije opcija za svaku osobu koja boluje od raka dojke.

Novе tehnike mastektomije mogu sačuvati kožu dojke i omogućiti joj prirodni izgled nakon zahvata, no u svakom slučaju **oblik dojke** se može vratiti rekonstrukcijom, tijekom mastektomije ili tijekom druge operacije ako se odlučite za tu opciju.

Zašto se radi mastektomija?

Mastektomija se koristi za **uklanjanje tkiva** dojke ako imate **rak dojke** ili ste pod vrlo visokim rizikom da ga dobijete. Mastektomijom se može ukloniti jedna dojka ili obje, ovisi o stadiju raka i riziku.

Mastektomija za liječenje raka

Mastektomija može biti opcija za liječenje mnogih vrsta raka dojke uključujući:

- Duktalni karcinom
- Fazu I i II raka dojke
- Fazu III (uznapredovali rak dojke) poslije kemoterapije
- Upalni rak dojke poslije **kemoterapije**
- Pagetovu bolest dojke

Vaš liječnik može preporučiti **mastektomiju** umjesto **lumpektomije** ako:

- Imate **dva ili više tumora** u odvojenim dijelovima dojke.
- Imate česte ili **maligne pojave kalcija** depozita.
- Prethodno ste bili na **tretmanima zračenja**, a rak se ponovno vratio.
- **Trudni ste** i zračenje predstavlja **opasnost** za vaše nerođeno dijete.
- Prethodno ste se podvrgnuli **lumpektomiji** no rak je još uvijek prisutan, te postoji zabrinutost od raka negdje drugdje u prsima.
- **Nosite mutacije gena** koji predstavlja visok rizik od razvoja raka u drugoj dojci.
- Imate **veliki tumor** u odnosu na ukupnu veličinu vaših grudi.
- Imate **bolest vezivnog tkiva** kao što su [lupus](#) ili [sklerodermija](#)

Kako mastektomija može spriječiti rak dojke?

Ako imate **visok rizik za dobivanje raka dojke**, mastektomija može poslužiti i kao preventivna mjera od raka dojke. Ona će smanjiti rizik od razvoja raka dojke u budućnosti.

Rizici kod mastektomije

Rizici kod **mastektomije** su:

- krvarenje
- infekcija
- bol
- oticanje ruku
- formiranje tvrdog ožiljka na mjestu kirurškog zahvata
- bol i ukočenost u ramenima
- utrnulost ispod ruku
- nakupljanje krvi u mjestu kirurškog zahvata (hematom)

Kako se pripremiti na mastektomiju?

Prije operacije ćete imati sastanak s kirurgom i anesteziologom kako bi se utvrdilo i kompletno provjerilo vaše **zdravstveno stanje** te postavio plan za davanje

anestezije.

Ovo je dobro vrijeme za **postavljanje pitanja** kako bi bili sigurni da **razumijete postupak** te kako biste u potpunosti shvatili **razloge** ali i **rizike operacije**. Jedno od pitanja o kojem ćete raspravljati je **rekonstrukcija dojke**.

Jedna opcija može biti da se **rekonstrukcija** obavi odmah nakon mastektomije dok ste još pod **anestezijom**, a druga, da se ona obavi u neko drugo vrijeme odnosno nekom drugom terminu poslije operacije.

Rekonstrukcija dojke može uključivati:

- uporabu silikonskih proteza
- uporabu proteza punjenih fiziološkom otopinom
- primjenom tkivnih ekspandera koji se postavljaju pod prsni mišić.

Rekonstrukcija dojke je složen postupak koji izvodi **plastični kirurg**. Ako planirate rekonstrukciju dojke tijekom mastektomije, morat ćete se prije konzultirati s plastičnim kirurgom. Ponekada želja jednostavno nije dovoljna. Vaše zdravstveno stanje mora biti kompatibilno s vašim željama.

Rekonstrukcija dojke cijena: od **14.800** do **38.000 kuna**. Rekonstrukcija dojke iskustva s foruma kako u Hrvatskoj tako i u svijetu su većinom pozitivna.

Priprema za operaciju

Prije operacije ćete dobiti **upute o zabranama** prije operacije i upute o drugim stvarima koje trebate znati no potrebno je:

- Obavijestiti liječnika ako koristite **lijekove**, vitamine ili bilo koje dodatke prehrani jer neke tvari mogu utjecati na operaciju.
- Izbjegavati uzimanje **aspirina** ili drugih lijekova za **razrjeđivanje krvi** tjedan dana ili više prije operacije.
- Ne jesti i piti **8 do 12 sati** prije operacije.
- Pripremiti se za **boravak u bolnici**.

Što možete očekivati od mastektomije?

Mastektomija je termin koji se koristi za **više različitih postupaka**. Osim uklanjanja jedne ili obje dojke, mastektomija može također uključivati **uklanjanje limfnih čvorova** u području pazuha kako bi se utvrdilo da li se rak proširio.

Postoje **tri vrste mastektomije**:

- **Jednostavna ili potpuna mastektomija** (uklanja se samo dojka).
- **Modificirana radikalna mastektomija** (uklanjaju se dojke i limfni čvorovi ispod pazuha).
- **Radikalna mastektomija** (uklanjaju se dojka, pazušni limfni čvorovi i prsni mišić ispod dojke).

Prije mastektomije

Vaš liječnik će vas **uputiti u proceduru** prije operacije te će vam reći kada trebate **doći u bolnicu**. Mastektomija bez rekonstrukcije obično traje **jedan do tri sata** što zahtjeva barem jedan ili dva dana boravka u bolnici.

Boravak u bolnici nakon operacije dojke ovisi o **ishodima operacije** te o mogućim komplikacijama do kojih može doći tijekom operacije.

Ako imate **dvostruku mastektomiju**, očekuje se da ćete provesti više vremena na operaciji i poslije u bolnici, a ako imate rekonstrukciju dojke postupak traje duže i možda ćete morati ostati u bolnici **nekoliko dodatnih dana**.

Tijekom mastektomije

Mastektomija se obično izvodi pod **općom anestezijom**, što znači da nećete biti **svjesni tijekom operacije**. Vaš liječnik počinje tako da radi **rez oko prsa** te uklanja tkivo dojke te ostala tkiva koja je potrebno ukloniti ovisno o vašem slučaju. Bez obzira o vrsti vaše **mastektomije**, tkiva dojke i limfnih čvorova će biti poslana na analizu u **laboratorij**.

Ako **rekonstrukciju** poželite obaviti odmah nakon **mastektomije**, dok ste još pod **anestezijom**, vaš plastični kirurg će se koordinirati s vremenom s vašim kirurgom koji će obaviti mastektomiju.

Jedna mogućnost mastektomije je stavljanje **privremenog tkiva** koje će formirati dojku, a za žene koje će biti podvrgnute zračenju poslije operacije, privremeno tkivo je ponekad **najbolje rješenje**.

Ako se planirate podvrgnuti **zračenju nakon operacije**, trebali biste o tome

razgovarati sa svojim liječnikom o prednostima i rizicima, te kako će zračenje utjecati na **rekonstrukciju dojke**.

Kada se operacija završi, rez se zatvara **šavovima** koji se otapaju ili uklanjaju kasnije.

Nakon mastektomije (operacija dojke oporavak)

Nakon operacije možete očekivati da ćete osjetiti **bol i ukočenost**. Upitajte liječnika kada ćete opet moći nositi grudnjak, kako ćete voditi brigu o sebi kod kuće i ako je to potrebno zatražite recept za lijekove protiv bolova premda bi ih liječnik svakako trebao propisati.

Najveći problem kod većine pacijentica predstavlja **depresija** nakon uklanjanja dojke zbog osjećaja gubitka ženstvenosti. Velik broj pacijentica zbog nelagode izbjegava i **hidroterapiju** koja može biti od velike pomoći.

Rezultati mastektomije

Rezultati vaše mastektomije trebali bi vam biti vidljivi u roku od **tjedan ili dva nakon operacije**. Ako vam je potrebno **više tretmana** liječnik vas može uputiti:

- Onkologu na **terapiju zračenjem**.
- Medicinskom onkologu kako bi razgovarali o drugim oblicima liječenja nakon operacije.
- Plastičnom kirurgu za rekonstrukciju dojke.
- Savjetniku ili grupi za podršku kako bi vam pomogli nositi se s rakom dojke.